

ÇAĞDAŞ DÜNYA KLASİKLERİ

FRANZ KAFKA

ŞAFİ

1. BASIM

Remzi Kitabevi

Franz Kafka

ŞATO

Türkçesi
Habibe Aygün

Remzi Kitabevi

ŞATO / Franz Kafka
Özgün adı: *Das Schloß*

© Türkçe çeviri: Remzi Kitabevi, 2016

Her hakkı saklıdır.
Bu yapıtın aynen ya da özet olarak
hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin
yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

Türkçesi: Habibe Aygün
Editörler: Gün Zileli – Öner Ciravoğlu
Kapak tasarımı: Ömer Erduran

ISBN 978-975-14-1766-4

BİRİNCİ BASIM: Şubat 2017

Kitabın basımı 2000 adet yapılmıştır.

Remzi Kitabevi A.Ş., Akmerkez E3-14, 34337 Etiler-İstanbul
Sertifika no: 10705
Tel (212) 282 2080 Faks (212) 282 2090
www.remzi.com.tr post@remzi.com.tr

Baskı: Seçil Ofset, 100. Yıl Mah. Matbaacılar Sitesi
4. Cad. No: 77 Bağcılar-İstanbul
Sertifika no: 12068 / Tel (212) 629 0615

Cilt: Çifçi Mücellit, 100. Yıl Mah. Matbaacılar Sitesi
5. Cad. No: 24-25 Bağcılar-İstanbul
Tel (212) 629 4783

VARIS

K. vardığında akşamın geç vaktiydi. Köy karlara gömülmüştü. Şato Tepesi'ne dair hiçbir iz görünmüyordu, etrafını sis ve karanlık sarmıştı, o büyük Şato'nun varlığını gösterebilecek en cılız ışık bile seçilemiyordu. K. ana yoldan köye giden tahta köprü'nün üzerinde durup uzun süre aldatıcı boşluğa doğru baktı.

Sonra geceyi geçirebileceği bir yer aramaya koyuldu; handakiler hâlâ uyanıktı. Geç vakitte bir müşterinin gelmesine çok şaşırان ve kafası karışan hancının verebileceği odası yoktu gerçi ama K.'ya salonda bir saman şiltede yatabileceğini söyledi. K. öneriyi kabul etti. Salonda hâlâ birkaç köylü bira içiyordu, ancak K. kimseyle sohbet etmek istemiyordu, tavan arasından saman şilteyi getirip sobanın yanına uzandı. Burası sıcaktı, köylüler sessizdi, onları bir süre yorgun gözlerle inceledikten sonra uykuya daldı.

Gelgelelim kısa bir süre sonra uyandırıldı. Kentli gibi giymiş, küçük gözlü, kalın kaşlı, aktör yüzü, genç bir adam hancıyla birlikte başucunda dikiliyordu. Köylüler de oradaydı, aralarından bazıları olanları daha iyi görüp duyabilmek için iskemlelerini onlara doğru çevirmişti. Genç adam K'yı uyandırdığı için kibarca özür diledi, kendisini Şato kâhyasının oğlu olarak tanıttı ve sonra şöyle dedi: "Bu köy Şato'nun mülküdür, kim burada konaklar ya da geceyi geçirirse o kişi bir bakıma Şato'ya konuk olmuş sayılır. Burada kontun izni olmadan kalınamaz. Sizin böyle bir izniniz yok, olsa da en azından göstermediniz."

K. yattığı yerden hafifçe doğrulup saçlarını düzeltti, karşısında duran insanlara aşağıdan yukarı doğru baktı, “Yolumu kaybedip başka bir köye mi geldim? Burada bir Şato mu var?” diye sordu.

“Elbette!” dedi genç adam sakın bir şekilde, orada bulunanlardan birkaçı başlarını sallarken, “Sayın Kont Westwest’in Şato’su.”

“Yani geceleme için izin mi almak gerekiyor?” diye sordu K., sanki duyduklarının düş olup olmadığından emin olmak ister gibiydi.

“İzin almak gereklidir,” diye cevapladı genç adam, kollarını açıp hancı ve müşterilere baktı ve sordu: “Yoksa izin almak gerekmiyor muydu?” sözlerinde K.’ya yönelik kaba bir alay vardı.

“Öyleyse ben de gidip izin alayım,” dedi K., sanki ayağa kalkmak istermiş gibi esneyerek ayağıyla örtüyü itti.

“Kimden peki?” diye sordu genç adam.

“Sayın Kont’tan,” dedi K., “Görünüşe göre başka bir seçenek yok.”

“Gecenin bir yarısında Kont hazretlerinden izin almak, öyle mi?” diye bağırdı genç adam ve bir adım geri çekildi.

“Neden, olmaz mı?” diye sordu K. hiç istifini bozmadan. “O halde beni neden uyandırdınız?”

Genç adam bir anda çileden çıkarak, “Sersemce tavırlar!” diye bağırdı. “Kont hazretlerinin memuruna saygı göstermenizi bekliyorum sizden! Kont hazretlerinin topraklarını derhal terk etmeniz gerektiğini haber vermek için uyandırdım sizi.”

“Bu kadar komedi yeter,” diye mırıldanan K., tekrar yatıp örtüyü üstüne çekti. “Genç adam, çok ileri gittiniz, sabah bu davranışınızı tekrar konuşacağız. Eğer şahide ihtiyaç duyarım, hancı ve buradaki beyler şahidimdir. Bunun dışında size şunu da söyleyeyim, ben Kont’un çağırttığı kadastrucuyum. Yardımcılarım yarın çalışma araçlarıyla birlikte arabayla gelecek. Fırsattan istifade karda yürümek istedim, ancak ne yazık ki yolu birkaç defa şaşırdığım için köye ancak gelebildim. Vaktin

çok geç olduğunu ve Şato'ya geldiğimi bildirmem gerektiğini, siz uyarmadan önce de biliyordum. Böyle bir yatakta yatmayı bu yüzden kabul ettim, açıkçası –kibarca söylemek gerekirse– bana karşı kabalık edip rahatsız ettiniz. Söyleyeceklerim bu kadar. İyi geceler, beyler,” diyerek sobaya doğru döndü K.

“Kadastrocu mu?” diye arkasından tereddütle sorulduğunu duydu, ardından ortalık sessizliğe büründü. Ancak genç adam kısa sürede kendini toparlayıp, K.'yı rahatsız etmeyecek kadar kısık, fakat anlaşılabilir bir ses tonuyla: “Şimdi telefon edip soracağım, bakalım doğru muymuş?” dedi hancıya. İnanılır gibi değil, bu köyün hanında telefon da mı vardı? Fevkalade donanımlıydılar. Handa telefonun olması K.'yı şaşırtmış olsa da genel olarak beklenen bir durumdu. Telefonun hemen başının üstünde olduğu anlaşılıyordu, uyku mahmurluğuyla bunu gözden kaçırmıştı anlaşılan. Genç adam şimdi telefon edecek olsa, ister istemez K.'yı uykusundan edecekti. Şimdi K. telefon etmesi için acaba ona izin verecek miydi; bu da bir sorundu. İtiraz etmemeye karar verdi. Artık uyuma numarası yapmanın anlamı kalmamıştı, bu yüzden sırtüstü döndü. Köylülerin birbirlerine sokulup çekinerek karşılıklı konuştuklarını gördü, bir kadastrocunun köylerine gelmesi öyle küçümsenecek bir olay değildi tabii. Mutfak kapısı açılmış, hancının karısı iriyarı gövdesiyle kapıya dikilmişti, hancı parmak uçlarına basarak, olanları anlatmak üzere karısına yöneldi. Ve ardından Şato'yla telefon konuşması başladı. Kâhya uyumuştı, ancak yardımcılarının adı Fritz olanı uyanıktı. Kendini Schwarzer olarak tanıtan genç adam, K.'yı anlatmaya başladı, otuzlarında, oldukça kılıksız, küçücük bir sırt çantasını yastık olarak kullanan, yanında bir gezinti değneği olan adamı, handa bir saman şiltesinin üzerinde rahatça mışıl mışıl uyurken bulduğunu anlattı. Hancı belli ki görevini yerine getirememiş, K. şüpheli biri gibi görüldüğü için Schwarzer onu araştırmasının kendi görevi olduğunu düşünmüştü. K. uyandırılıp sorguya çekilmesini, görev icabı Kont'un topraklarını terk etmesi gerektiği uyarılarını çok gaddarca bul-

muştı. Belki de Kont'un davet ettiği kadastrocu olduğunu ile-ri sürdüğü için davranışlarında haklıydı. Doğal olarak genç me-murun görevi söylenenleri formalite icabı araştırmaktı, bu se-beple Bay Fritz'den merkez kayıt kaleminden bir kadastrocu-nun beklenip beklenmediğini araştırmasını ve hemen telefonla bilgi vermesini istedi.

Ardından yine sessizlik oldu, Fritz Şato'da araştırırken, han-da cevap bekleniyordu. K. olduğu gibi kaldı, yönünü bile de-ğiştirmede, hatta olan biteni de merak etmiyor, sadece önü-ne bakıyordu. Schwarzer'in art niyet ve ihtiyat karışımı anlatı-mı, Şato'da Schwarzer gibi küçük memurların bile aldıkları dip-lomasi eğitimine nasıl uyum sağladıkları konusunda fikir ve-riyordu. Çalışkanlıklarına da diyecek yoktu doğrusu, Merkez Kalem Odası gece de nöbetteydi. Görünüşe göre çok hızlı ya-nıt gelmişti, Fritz aramıştı. Haberi almak çok kısa sürdü, ardın-dan Schwarzer hırsla telefon ahizesini elinden attı. "Ben söyle-miştim!" diye bağırdı. "Kadastrocudan eser bile yok, alçak, ya-lancı serserinin tekiymiş bu adam, belki de daha beteridir!" K. bir an için hepsinin, Schwarzer'in, köylülerin, hancı ve karısının ona saldıracaklarını düşündü. Bu yüzden hiç değilse ilk saldırı-dan kurtarabilmek için örtünün içine gizlenmeye çalıştı. Telefon yeniden çalmaya başladı, K.'ya bu ses öncekinden daha güçlü gelmişti, başını tekrar yavaşça dışarı çıkardı. Aslında bu arama-nın K.'yı ilgilendirmesi imkânsız gibi gözükse bile herkes du-raksadı, Schwarzer de ahizenin yanına geri döndü. Uzunca bir açıklama dinledikten sonra kısık sesle şöyle dedi: "Yanlış anlama mı oldu? Bu benim için çok utanç verici bir durum. Büro ami-ri şahsen mi aradı? Garip, garip! Peki, şimdi ben bu durumu Bay Kadastrocu'ya nasıl açıklayacağım?"

K. kulak kabarttı. Demek ki Şato onun kadastrocu olduğu-nu onaylamıştı. Bu durum bir açıdan elverişsizdi, çünkü Şato'da onun hakkında her şeyin bilindiği anlamına geliyordu. Güçler dengesi değerlendirilmiş ve mücadele Şato tarafından gülümse-nerek kabul edilmişti. Öte yandan da iyi olmuştu, düşüncesine

göre Şato'nun kendisini küçümsemesi, daha önce umduğundan daha fazla özgürlüğe sahip olabileceğini kanıtlıyordu. Ve eğer kadastroculuğunun tanınmasıyla, üstün niteliğinden dolayı onu sürekli korku içinde bırakacaklarına inanıyorlarsa aldanırlardı; hafifçe ürperirdi, sadece o kadardı.

K. çekine çekine yaklaşan Schwarzer'i bir el hareketiyle uzaklaştırdı; hancının odasına geçmesi için ısrar edilse de kabul etmedi, sadece hancının getirdiği içeceği kabul etti, hancının karısından sabun, leğen ve havlu aldı. Salonun boşaltılması için hiçbir şey söylemesi gerekmiyordu, çünkü ertesi gün tanınmak için köylülerin hepsi kafalarını çevirmiş dışarı kaçıyorlardı. Lamba söndürüldü, sonunda huzura kavuşmuştu. K. arada farelerin bir-iki kez etrafta dolaştıklarını duyar gibi olsa da sabaha kadar derin bir uyku çekti.

K. kahvaltıdan hemen sonra hancıdan bütün masraflarının Şato tarafından ödeneceğini öğrendi, daha sonra da hemen köye gitmek istedi. Ama hancıyla ilgili hatırladığı tek şey dün gece onunla sadece gerektiği kadar konuşmuş olduğuydu, şimdi sessiz ricalarla sürekli etrafında dönüp durunca haline acıdı ve bir süreliğine onunla oturmasına sesini çıkarmadı.

"Henüz Kont'u tanımıyorum," dedi K. "İyi işe iyi para ödüyormuş, doğru mu? İnsan benim gibi, karısından ve çocuğundan uzaklaşınca, biraz da geri dönüş için para biriktirmek ister."

"Beyefendi bu bakımdan hiç kaygı duymasınlar, şimdiye kadar buralarda ödeme konusunda şikâyet eden olmamıştır."

"Şey," dedi K. "Ben ürkek birisi değilimdir, kendi düşüncemi Kont'a da açıkça söyleyebilirim ama beylerle sükûnet içinde anlaşmak daha iyidir elbette."

Hancı, K.'nin karşısındaki pencere pervazına oturmuş, daha rahat oturmaya çekinerek K.'yı sürekli koca, ürkek kahverengi gözleriyle izliyordu. Başlangıçta K.'nın yanına iyice sokulmuştu, şimdi de daha çok kaçmak ister gibi bir ifadeye bürünmüştü. Acaba kont hakkında sorgulanmaktan mı korkuyordu? Acaba

“Bey” gözüyle gördüğü K.’ya güvenilemeyeceğinden mi korkmuştu? K. onun dikkatini dağıtmak zorundaydı. Saatine bak-tı ve “Az sonra yardımcılarım gelir, onlar için de yatacak yerin var mı?” diye sordu.

“Elbette, efendim,” dedi hancı, “onlar da sizinle Şato’da kal-mayacaklar mı?”

Müşterilerinden nasıl bu kadar kolay vazgeçebiliyordu, özel-likle de K.’yı neden bu kadar büyük bir hevesle Şato’ya gönder-mek istiyordu acaba?

“Bu henüz belli değil,” dedi K. “Öncelikle bana nasıl bir iş verileceğini öğrenmem gerek. Örneğin eğer burada, aşağıda ça-lışmam gerekirse, o zaman aşağıda kalmam daha mantıklı olur. Ayrıca korkarım Şato’da yaşamak bana göre bir şey değil. Ben her zaman özgür olmayı tercih ederim.”

“Şato’yu henüz bilmiyorsunuz,” dedi hancı usulca.

“Şüphesiz,” dedi K. “İnsan önyargıyla karar vermemeli. Şato hakkında tek bildiğim, doğru kadastronun nasıl bulunabile-ceğini iyi bildikleri, onun dışında başkaca bir şey bilmiyorum. Belki başka meziyetleri de vardır.” Huzursuz bir şekilde dudak-larını kemiren hancıdan kurtulmak için ayağa kalktı. Bu adamın güvenini kazanmak hiç de kolay değildi.

K. tam giderken duvarda asılı olan koyu renk çerçevenin içindeki kasvetli portre dikkatini çekti. Daha önce yattığı yer-den portreyi fark etmiş ama uzaktan ayrıntıları ayımsayamadı-ğı için, sanki içindeki resmin alınmış olduğunu ve sadece siyah renkli bir arkalığın kaldığını zannetmişti. Fakat bu bir resimdi. Görünüşe göre elli yaşlarındaki bir adamın portresiydi. Adam başını göğsüne öyle bir eğmişti ki gözleri neredeyse görünmü-yordu, başın eğik duruşuyla en çok dikkat çeken yeri ağır geniş alnı ve iri kanca gibi burnuydu. Sakalı başının duruşundan dola-yı çenesine sıkışmış, aşağıya doğru sarkıyordu. Sol elini gür saç-larının arasına daldırıp da başını kaldırmamıştı. “Kim bu?” di-ye sordu K. “Kont mu?” K. hancıya hiç bakmadan resmin önün-de dikilmiş duruyordu. “Hayır,” dedi hancı, “kendisi kâhyadır.”

“Yakışıklı kâhyaları varmış doğrusu,” dedi K. “Ne yazık ki, oğlu pek doğru dürüst biri değil.” “Hayır,” dedi hancı, K.’yı kendine doğru çekti ve kulağına fısıldadı: “Aslında Schwarzer dün fazla abarttı, onun babası sadece kâhya yardımcısıdır, üstelik de en düşük seviyedeki yardımcılardandır.” Bunları anlatırken hancı K.’ya tıpkı bir çocuk gibi göründü. “Aşağılık herif!” dedi K. gülererek ama hancı onun gülüşüne katılmadı ve “Aslında onun babası da güç sahibidir,” dedi. “Hadi oradan!” dedi K. “Sana kalsa herkes güçlüdür. Peki, ben de güçlü müyüm sana göre?” “Seni,” dedi hancı çekinerek ama ciddi bir ifadeyle, “güçlü görmüyorum.” “Demek ki insanları tanıma yeteneğin varmış,” dedi K. “Doğruyu söylemek gerekirse ben gerçekten güçlü değilimdir. Dolayısıyla benim de güçlülere en az senin kadar saygım var ama senin kadar açık sözlü olmadığım için bunu her zaman itiraf etmek istemem.” K. hancıyı teselli edip gönlünü almak için hafifçe yanağına dokundu. Sonunda biraz gülümsemeye başladı adam. Aslında nerdeyse sakalsız, yumuşak yüzüyle toy bir delikanlıydı. Yandaki küçük pencereden mutfağın içinde dirsekleri bedeninden oldukça ayrı çalışırken gördüğü tombul, yaşlıca kadınla nasıl olmuştu da evlenmişti? K. sonunda güldürmeyi başardığı adamı daha fazla zorlayıp keyfini kaçırmak istemedi. Sadece bir el işaretiyle kapıyı açmasını sağladı ve dışarıya, mis gibi bir kış sabahına çıktı.

Şimdi berrak havada yukarıdaki Şato’nun belirgin silüetini görebiliyordu, ayrıca her tarafta ince tabakalar halindeki kar bütün her şeyi yeniden biçimlendirip belirginleştirmişti. Aslında tepedeki kar köydekine göre daha azmış gibi görünüyordu. K. şimdi yolda ilerleyebilmek için dün anayolda gelirken çektiği zahmetten daha azını çekmiyordu. Burada köy evlerinin camlarına ulaşan kar, evlerin alçak çatılarına yüklenmişti. Oysa tepede her şey serbestçe ve hafifçe göğe yükselmişti ya da en azından buradan öyle görünüyordu.

Şato uzaktan bakıldığında tıpkı K.’nın hayal ettiği gibi görünüyordu. Yapı ne eski şövalye kalelerine ne de görkemli yeni bir

yapıya benziyordu. Çok azı iki katlı olan alçak ve bitişik yapılardan oluşan geniş bir yerleşimdi. Eğer karşıdakinin Şato olduğu bilinmese, orada küçük bir kent olduğu düşünülebilirdi. K.'nın gördüğü tek bir kulenin bir eve mi yoksa kiliseye mi ait olduğu anlaşılmıyordu. Karga sürüsü etrafını sarmıştı.

K. gözlerini Şato'ya dikmiş, o yöne doğru ilerliyordu, başka hiçbir şey ilgilendirmiyordu onu. Şato'ya yaklaştıkça hayal kırıklığına uğradı. Karşısında gördüğü, köy evlerinden meydana gelmiş yoksul bir kentti sadece. Buranın tek özelliği evlerin taş olmasıydı ama ne yazık ki üstlerindeki sıvaları dökülmüştü, sıvanın altından çıkan taş da görünüşe göre ufalanıyordu. Bir an için aklına kendi doğup büyüdüğü küçük kent geldi, kendi yaşadığı yerin şu sözde Şato'dan hiç de aşağı kalır yanı yoktu. Eğer geliş amacı sadece ziyaret olsaydı, o zaman şu uzun yolu çektiğine değmezdi. Öyle bir gezi düzenleyecek olsaydı uzun süredir gitmediği baba ocağını ziyaret etmesi daha mantıklı olurdu. Zihninde kendi memleketindeki çan kulesiyle şurada gördüğü kuleyi karşılaştırdı. Kendi doğduğu yerin kulesi hiç tereddütsüz dümdüz, yukarı doğru sivriliyordu, geniş çatısı ve üstünde kırmızı kiremitle tamamlanan, dünyevi bir yapıydı işte –başka nasıl bir şey inşa edebilirdik ki?– ama alçak evler topluluğundan daha önemli bir amacı vardı ve bu puslu havada daha berrak görünüyordu. Yukarıdaki kule ise görünüşe göre, belki de bir evin tek dikkat çekici yeri idi. Belki de Şato'nun ana bölümüydü bu tekdüze yuvarlak yapı, şimdi güneşin parlattığı, küçücük pencereleriyle bir kısmı zarif sarmaşıklarla kaplanmıştı –inanılmaz bir görünümü vardı–, tıpkı ürkek ve dikkatsiz bir çocuk çizmiş gibi en üstteki balkon benzeri kısmının emniyetsiz korkulukları, düzensiz ve kırılacakmış gibi mavi gökyüzüne doğru sivrilmişti. Sanki yaşlı bir ev sahibi, en uzaktaki odaya kapanmayı hak etmişken, kendini tüm dünyaya göstermek üzere çatıyı delip ayağa dikilmişti.

K. olduğu yerde durdu, suskun, sanki bu duruşu onun daha mantıklı düşünmesini sağlıyordu. Ama düşünceleri kesintiye

uğradı. Hemen durduğu köy kilisesinin arkasında –aslında cemaati sığdırabilmek için iğreti halde büyütülmüş ufak bir şapel-di- okul vardı. Etrafı çitle çevrili, karla kaplı bahçe içinde alçak ve uzunca gövdesiyle, çok eski ve geçici olanın birlikteliğiyle tuhaf bir karaktere bürünmüştü. Çocuklar öğretmenleriyle birlikte henüz dışarı çıkmışlardı. Hepsi de küme halinde öğretmenlerinin etrafını sarmıştı, bütün gözler öğretmenin üzerindeydi, hep bir ağızdan konuşuyorlardı. K. çocukların hızlı konuşmalarından hiçbirini anlayamamıştı. Öğretmen, genç, ufak tefek, dar omuzlu, gülünç olmaktan uzak, çok düzgün bir adamdı, kendi öğrenci grubunun dışında çevredeki tek kişi olan K.’yı hemen fark etmişti. Dışarıdan gelen bir yabancı olarak, ufak tefek, otoriter adama önce K. selam verdi. “İyi günler, Bay öğretmen!” dedi. Birden sessizleşen öğrencilerin, bu ani suskunluğu, konuşmaya hazırlanan öğretmenlerinin hoşuna gitmişti. “Şato’yu mu izliyorsunuz?” diye sordu, K.’nın beklediğinden daha yumuşaktı, ancak ifade şekli onun yaptığını onaylamadığını gösteriyordu. “Evet,” dedi K., “buralara yabancıyım, daha dün gece geldim.” – “Demek Şato’yu beğenmediniz öyle mi?” diye hızla soran öğretmene, “Anlamadım?” diye karşılık veren K., biraz şaşkın ve yumuşak bir ifadeyle öğretmenin sorusunu tekrar etti: “Şato’yu beğendim mi? Benim Şato’yu beğenip beğenmediği mi nereden çıkardınız şimdi?” – “Şato’yu hiçbir yabancı beğenmez,” dedi öğretmen. K. o anda ağızından yanlış bir söz çıkarması için lafı değiştirdi, “Kont Hazretlerini tanır mısınız?” diye sordu. “Hayır,” dedi öğretmen, arkasını dönecekti ki, kolay vazgeçmeye niyeti olmayan K. sorusunu yineledi: “Nasıl? Kont’u tanımıyor musunuz?” “Nasıl tanıyabilirdim ki onu?” dedi usulca ve yüksek sesle, Fransızca ekledi: “Lütfen etrafımızda bulunan masum çocukları dikkate alınız.” K. bunu soru sormak için fırsat olarak değerlendirdi: “Öğretmen Bey, sizi daha sonra ziyaret etmeme müsaade eder misiniz? Burada uzun süre kalacağım ve daha şimdiden kendimi çok yalnız hissetmeye başladım. Köylülerden biri değilim, görünüşe göre Şato’ya da ait değilim.”

“Köylüler ve Şato arasında çok büyük bir fark yok,” dedi öğretmen. “Doğrudur,” dedi K. “Bu benim bulunduğum durumu değiştirmez. Mümkünse sizi ziyarete gelebilir miyim?” “Schwanen sokağında, kasabın yanında oturuyorum.” Aslında sözleri bir davetten çok adresin verilmesinden ibaretti, buna rağmen K. “Güzel, sizi ziyaret edeceğim!” dedi. Öğretmen başını sallayıp, yeniden bağışmaya başlayan çocuklara doğru ilerledi. Grup kısa sürede yokuş aşağı inen bir sokakta gözden kayboldu.

K. dalgındı, konuşma epey canını sıkıyordu. Köye geldiğinden beri ilk defa kendini yorgun hissediyordu. Şimdiye kadar geldiği yol onu hiç yormamıştı da –günlerce nasıl da sakın ve adım adım yürümüştü!– şimdi olmadık zamanda yorgunluk kendini hissettirmeye başlamıştı. Bu hali onu istem dışı olarak yeni birileriyle tanışmaya, ahbaplar edinmeye itiyordu. Ama her yeni tanışma faslı onu biraz daha yoruyordu. Şu haliyle Şato’nun kapısına kadar yürüyecek gücü kendinde bulabilirse, bugünkü gereğinden fazla iş başarmış olacaktı.

Bu düşünceyle yürümeye devam etti, ancak yol bitmek bilmiyordu. Köyün ana yolu Şato’ya gitmiyor, sadece yakınına gider gibi olup, birden sanki inadına başka bir yöne kıvrılıyordu, yol Şato’dan uzaklaşmasa bile ona ulaşmıyordu da. K. yolun artık her an Şato’ya yöneleceğini düşündüğünden yürümeye devam etti; yorgun olduğu için anayoldan sapmayı da düşünmedi. K. kar yığılı insansız boş sokaklarıyla, camları donmuş küçük kulübelerin olduğu köy yolunun sonu gelmeyen uzunluğuna şaşırırmaktan kendini alamıyordu. Sonunda onu esir alan yoldan saparak daha yoğun karın olduğu dar bir yola girdi, ayaklarını içine gömüldükleri kardan çıkartmak bile büyük işti onun için. Vücudu ter içindeydi, birden olduğu yerde durdu, artık devam edecek gücü kalmamıştı.

Hiç değilse kaybolmamıştı, yol üstünde sağlam soluk küçük köy evleri vardı, kartopu yapıp pencerenin birine fırlattı. Hemen kapı açıldı, –köy yolu boyunca açılan ilk kapıydı– kahverengi kürk mantosuyla, başını yana doğru eğmiş, zayıf ve güler yüzlü, yaş-

lı bir köylü orada dikiliyordu. “Biraz içeri girebilir miyim?” dedi K., “çok yorulдум.” Yaşlı adamın ne söylediğini duymamıştı ama onu kardan kurtarmak için uzatılan tahtaya minnetle tutundu, bir iki adımda odanın içindeydi.

Alacakaranlık, büyük bir odaydı. Dışarıdan gelen ilk önce hiçbir şey görmüyordu. Çamaşır sepetine takılıp sendeleyerek K.’yı bir kadın eli geri çekti. Bir köşeden çocuk çılgınlıkları geliyordu. Bir başka köşeden de dumanlar yükseliyor ve alacakaranlığa zifiri karanlığa dönüştürüyordu. K. sanki bulutların arasında gibiydi. “Adam sarhoş ya,” dedi biri. “Siz kimsiniz?” diye sordu buyurgan bir erkek sesi, belli ki yaşlı adama dönüktü yüzü: “Neden içeri aldın onu? Sokaklarda dolaşan herkes içeri alınır mı?” “Ben Kont’un kadastrucusuyum,” diyerek, göremediği kişiye kendini tanıtmaya çalıştı K., “Ah, demek kadastrucuymuş,” dedi bir kadın sesi, ardından da tam bir sessizlik oldu. “Beni tanıyor musunuz?” diye sordu K. “Şüphesiz,” dedi aynı ses kısaca. Tanınmıyor olması K.’nın pek hayrına değildi.

Sonunda duman azalmaya yüz tuttu, K. da etrafını biraz olsun görmeye başladı. Görünüşe göre çamaşır gününe denk gelmişti. Kapının yanı başında çamaşır yıkanıyordu. Ancak duman sol köşeden geliyordu. K.’nın şimdiye kadar hiç görmediği, neredeyse iki yatağı içine alabilecek büyüklükte, üstünde su buharının tıttığı ahşap teknenin içinde iki adam yıkanıyordu. Odanın arka duvarında bulunan boşluktan içeri, avludan yansıyan soluk kar ışığı, odanın en dip köşesindeki yüksek bir iskemlede oturan yorgun kadının elbisesine ipeksi bir ışıltı veriyordu. Kadının göğsünde bir bebek vardı. Etrafında da birkaç çocuk oynuyordu, anlaşılan köy çocuklarıydı bunlar ama kadın onlardan biri gibi görünmüyordu. Elbette hastalık ve yorgunluk köylüleri de narin yapabiliirdi.

“Oturun!” dedi adamlardan biri, sakallıydı, bir de bıyığı vardı, sık sık soluk alıp verdiği için ağzı sürekli açıktı, o haliyle gülünç görünüyordu, eliyle tekne kenarından K.’nın yüzüne bir yandan su sıçratarak oturması için bir sediri işaret etti. K.’yı içeri

alan ihtiyar şimdi sedirde oturmuş önüne bakıyordu. Sonunda oturabildiği için şükrediyordu K. Onunla kimse ilgilenmiyordu artık. Çamaşır leğeninin başındaki sarışın kadın, gençliğin verdiği güçle işini yaparken bir yandan da sessizce şarkı söylüyordu. Banyo yapan adamlar teknenin içinde tepinerek dönüp duruyorlardı, onlara yaklaşmak isteyen çocukları, K.'nın bile korunamadığı sıçrayan sular durduruyordu. İskemledeki kadın güçsüz ve zayıf görünümüyle, emzirdiği bebeğine bile bakmıyor, aksine yukarıda belirsiz bir boşluğa bakıyordu.

K. uzun süre önündeki değişmeyen, güzel ama aynı zamanda hüznü verici tabloyu izlerken uyuyakalmış olmalıydı; çünkü birisi kendine bağırınca, korku içinde kendine gelmiş ve başının yanında oturan ihtiyarın omzuna yaslandığını fark etmişti. Banyodan çıkan adamlar giyinmiş, K.'nın karşısına dikilmişlerdi, adamlardan boşalan tekneye şimdi sarışın kadının gözetiminde çocuklar girmiş, suyun içinde oynayıp duruyorlardı. Görünüşe göre iki adamdan sakallı olanı, diğerine göre daha gürültücü ve ufak tefekti. Diğer sakallıdan daha uzun olmasa da geniş yapılıydı ve ablak suratında seyrek sakalları olan, sakin, başı önüne eğik, ağırbaşlı bir adamdı. “Bay Kadastrocu!” dedi, “burada kalamazsınız. Kabalığımızı bağışlayın.” “Merak etmeyin ben de kalıcı değilim,” dedi K. “sadece biraz dinlenmek istedim. Dinlendiğime göre artık gidebilirim.” “Belki misafirperver olmayışımıza şaşırmış olabilirsiniz,” dedi adam. “Ama misafirperverlik bizde adetten değildir, misafire ihtiyacımız yoktur.” Kısa bir uykuyla canlanan ve daha iyi algılayan K. adamın açık sözlülüğüne sevinmişti. Artık biraz daha özgür hareket edebiliyordu, sopasını bir o yana bir bu yana dayadı, daha sonra iskemlede oturan kadına yaklaştı, görünüşe göre K. odadaki en cüsseli kişiydi.

“Haklısınız,” dedi K. “Neden misafire ihtiyaç duyacaksınız ki. Ama yine de sağda solda birilerine ihtiyaç olabilir, benim gibi bir kadastrocuya mesela.” “Bilemem,” dedi adam sakin, “Çağırılmışlarsa, size ihtiyaç duymuş olabilirler. Bu bir is-

tisnadır ama bizim gibi küçük insanların kendine göre düzeni vardır, bunun için bizi bağışlayın lütfen.” “Hayır, hayır,” dedi K. “Bilakis beni misafir ettiğiniz için burada bulunan herkeşe minnet borçluyum.” K. odadakilerin beklemediği şekilde bir sıçrayışta arkasını dönüp kadının önünde durdu. Kadın yorgun mavi gözleriyle K.’yı izliyordu, şeffaf, ipekten başörtüsü alınının yarısına doğru düşmüştü, göğsünde bebeği uyuyordu. “Kimsin sen?” diye sordu K. Kadın “Şato’dan bir kız,” dedi küçümseyen bir ifadeyle, bunun K.’ya mı, yoksa soruya verilen cevaba mı ilişkin olduğu belirsizdi.

Her şey bir anda oldu, birden K.’nın sağında solunda bitiveren adamlar herhangi bir iletişim yolu kalmamış gibi, sessizce, var güçleriyle onu kapıya doğru sürüklediler. İhtiyar adam o sırada bir şeye sevinmiş gibi ellerini çırpıyordu. Çocukların gültü patırtılarının arasında çamaşırcı kadın da gülüyordu.

K. kısa süre içinde sokakta buldu kendini, adamlar onu eşikten gözlüyorlardı. Kar yeniden yağmaya başlamıştı ama buna rağmen ortalık daha aydınlık görünüyordu. Sakallı adam sabırsızca seslendi: “Nereye gitmek istiyorsunuz? Şuradan Şato’ya, şuradan da köye gidilir.” K. ona cevap vermedi, dalgınlığına rağmen daha nazık görünen diğerine: “Siz kimsiniz? Beni evinde ağırlama nezaketinde bulunan kişinin adını öğrenebilir miyim?” diye sordu. “Tabaklama ustası Lasemann’ım,” diye cevapladı adam. “Hiç kimseye teşekkür borçlu değilsiniz.” “Pekâlâ,” dedi K. “Belki daha sonra tekrar karşılaşırız.” “Sanmam,” dedi adam. O sırada sakallı adam kolunu kaldırdı: “Merhaba Arthur, merhaba Jeremias!” diye seslendi. K. arkasını döndü, demek ki bu köyde sokakta insanlar da görülebiliyordu! Şato yönünden birbirine çok benzeyen, daracık giysiler içinde, ikisi de oldukça ince, orta boylu iki genç adam geliyordu. Suratlarının rengi esmer olmasına rağmen, kendine has koyu rengiyle sivri sakalları göze çarpıyordu. Yolun kötü koşullarına rağmen ince bacaklarını belli bir ritimle atıp, şaşılacak derecede hızlı yürüyorlardı. “Nereye böyle?” diye seslendi sakallı adam. İkisi hiç ara

*Bir başyapıt olan Şato'da Kafka,
insanoğlunun trajik serüvenini mercek altına alıyor.*

Görkemli bir şato ve şatonun kıyısında bir köy...
Arabacı, meyhaneci, öğretmen ve burada yer alan hanın
hizmetçileri ile köy yaşamı tekdüze olarak sürmektedir.
Köye çıkagelen roman kahramanı K., kendisini beklenen
kadastrucu olarak tanıtır, ancak esrarengiz şatoya giriş
yapmak için engellerle karşılaşır.
Bir türlü şatoya ulaşamayan K.'nın savaşı, bir başka deyişle
bürokrasi duvarlarını aşma uğraşı amansızca sürer.
Bunun yanı sıra köy yaşamı fantastik niteliğiyle öne çıkar
ve insan tipleri de adeta birer masal kahramanına dönüşür.
Serüven boyunca bireyin çıkmazı simgesel anlatımlarla
çözüksüzlüğe doğru akıp gider.

*Şato, tıpkı Dava gibi çağımızın önümüze çıkardığı
yönetimsel bunalımlara dikkat çeken bir roman...*

www.remzi.com.tr

ISBN 978-975-14-1766-4

9 789751 417664

Kapak Resmi:
Wladyslaw Malecki,
Wawel Katedrali, Kraków